

Tenim cançons d'ara

En Lluís Serrahima,
advocat, poeta, va encertar
de ple el pols del temps.
Més que això, el va fer, i
el va definir i esperonar.

S'ha mort en Lluís Serrahima. Hi ha un silenci, quan se sap la notícia. Hi ha un silenci i, de seguida, la música; la música parlada o la paraula musicada —no sé ben bé com se n'ha de dir, d'aquesta combinació—: mots i notes, i l'intangible que fa falta també perquè s'esdevingui la meravella. Això que cap algorisme pot establir, el petit miracle destil·lat que fa que el grapat de notes, de pauses i de paraules es converteixi en alguna cosa més, en alguna cosa que ens arriba i que ens explica i que ens comprèn. Una cançó.

L'any 1959, en Lluís Serrahima va escriure i publicar un article a la revista *Germinabit*. No hi havia, en aquell temps, la profusió de mitjans que tenim avui, ni es podien llegir diàriament tantíssimes columnes d'opinió com ens ofereix aquest temps de bits i de paper en diabòlica combinació. No hi havia tantes coses, ben mirat, en aquells anys. Teníem, però, sortosament, activistes del futur. Homes i dones que, malgrat tots els malgrats, van saber esgratinyar la llardosa capa de negacions i de misèries amb què la dictadura espanyola ens pretenia colgar el país, i recordar-se, i recordar també als altres, necessitats i aspiracions, possibilitats, cultura. I en Lluís Serrahima va escriure el text famós. Perquè d'entrada potser va semblar que no, un article entre no pas tants, un altre article i para de comptar, d'entrada potser va semblar que no, però aquell article va fer diana. I la història l'ha pres com un manifest. Ni més ni menys que el manifest fundacional de la Nova Cançó.

En realitat no va tenir aquesta pretensió, ni signatures, ni res. Un petit article, sorgit, sembla, arran d'una conversa entre Serrahima i Josep Benet, tres-cents noranta paraules, dos mil tres-cents cinquanta-tres caràcters, si fa o no fa la meitat d'aquest text que ara

NÚRIA
CADENES

@ncadenes

en parla, tan poqueta cosa en aparença i tantíssima transcendència en realitat. Tantíssima.

Perquè en Lluís Serrahima, advocat, poeta, va encertar de ple el pols del temps. Més que això, el va fer, i el va definir i esperonar. I aquell grapat de mots ordenats a la revista de l'Escolania de Montserrat se situa a la gènesi d'un moviment culturalment, socialment i políticament transcendent.

Quan li ho preguntaven, ell explicava que la cosa va ser a l'inrevés, que l'article no va 'crear' la Nova Cançó, sinó que després, en analitzar d'on havia sorgit aquell moviment i anar tirant anys enrere (vuit, deu), s'anava, indefectiblement, a petar a l'article crida, al seu "Ens calen cançons d'ara".

En una entrevista que li va fer en Joaquim Vilarnau per a la revista *En-derrock*, Lluís Serrahima ens n'explica clarament l'impuls: "La idea de fons era defensar la llengua. S'havien de fer cançons encara que els temps fossin difícils". Cançons que parlessin del temps que es vivia i per a la gent que el vivia.

I això va escriure, amb els sobreentesos que exigia la censura franquista: "És greu que no se'n facin de noves, jo almenys no n'he sentides. Podem atribuir-ho a les circumstàncies, però de cançons se'n poden fer de moltes maneres i maneres; a més, aquestes circumstàncies no poden per elles mateixes privar un poble de les seves cançons".

I va fer més que escriure aquell text, en Lluís Serrahima. Ho concisa a l'entrevista citada més amunt: "No n'hi havia prou d'escriure un article, sinó que ho havíem de tirar endavant". Clar i català.

I van impulsar Els Setze Jutges, i la roda va rodar. I fins avui. Amb l'esclat i la diversitat i la qualitat i la força i la professionalitat i la creativitat, i el tot que tenim actualment al llarg i ample del país.

Aquell fundacional "Ens calen cançons d'ara" va ser, efectivament, expressió d'una necessitat i d'una possibilitat que ja es covaven. Però és que, acte seguit, com que "un article sol, si després no hi ha cap acció, no serveix per a res" (tornen a ser els seus mots en entrevista), es van posar mans a l'obra: «Vaig anar a buscar en Miquel [Porter i Moix] i ens vam passar un parell d'anys fent cançons».

L'esborronadora "Què volen aquesta gent?", per exemple, uns anys després. Amb lletra d'en Serrahima i música de la Maria del Mar Bonet. I ella ens la continua oferint, amb la seva veu inigualable. I en tenim un fum de versions, a més a més (La Gossa Sorda i Mesclat i Sabor de Gràcia i Gemma Humet...). I una sola cançó se'ns fa, així metàfora del present: de tant com hem avançat, perquè el desert del 1959 per fi és bosc espès, i, alhora, del pou que encara ens estaca, perquè hi trobem descrit el temps que vivim ara.

Esriptora